

plus annis permanere, nec hucusque agnitionem errorem. Quis non indigne ferat ab hoc temerario Scriptore auctoritatem Traditionis everti, dum effluit, per mille, & ducentos annos cuilibet errore in hac materia sequi licuisse?

Ibidem affirmat, (Pag. 4.) sancti Papia de novo Christi post resurrectionem in terris regno opinionem, in Ecclesia per trecentos fere annos, antequam ejus falsitas deprehenderetur, perseverasse; atque adeo tametsi hereticam, habuisse auctores, & approbatores, sanctissimos quoque, & doctissimos Christiani orbis viros. Hos inter sanctos, & eruditos viros facile recensuerit Justinum, qui quidem Dialogo cum Tryphone declarat se, cum aliis pluribus, Millenariorum opinionem sequi: sed non sine mala fide dissimulat sanctum Martyrem eodem loco testari, complures pure, ac religiose Christianorum doctrinam viros in alia esse sententia. Dialog. cum Tryphone pag. 306. Editionis anni 1636.

Pergit eadem temeritate dicere, (Pag. 5.) innumeros homines etiam sanctitate, ac martyrio insignes, Origenis errores secutos fuisse; ut omitam, inquit, Ariti dogma, quod orbis universus imprudens suscepit. An Traditionem debito honore colit; ejusque regulas callet, qui supponit capitales contra fidem errores, longo annorum spatio, majori parti sanctorum Patrum, atque ecclesiasticorum Scriptorum placuisse?

Antequam conceptum in Augustinum (Pag. 20.) virus evomat, lectoris animum praevenire fatagit, callide monens, eximium Doctorem a Praedestinationis, & Gratiae doctrina pertinaciter defendenda tam alienum fuisse, ut potius aliorum iudicio se submisisset, expressisque verbis declaravit, nomen velle se sequi, si forte in quibusdam eum errasse perspexerit. Haec verba sumpsit Auctor ex Libro sancti Augustini de dono perseverantiae capite 21. num. 55. ubi sic habet: *Quantumvis neminem velim sic amplecti omnia mea, ut me sequatur, nisi in iis, in quibus me non errasse perspexerit. Cur vero frequentia statim verba non attulit? Nimirum quia ex iis patebat sanctum Augustinum, dum praclarum opus de dono perseverantiae elucubraret, libros etiam Retractionum fecisse. Quis enim anquam in mentem inducat, illum ultimo vitae tempore, superiores Libros retractantem, in hoc postiore aliqua imprudenter posuisse, quae corrigi vellet? Laudanda certe sancti Doctoris tam demissa hic de se loquentis modestia; sed a ratione profus alienum est, his eum verbis Praedestinationis doctrinam significare voluisse. Quantum id ab ejus mente abisset, demonstrant haec ultima ejusdem capituli verba: *Nimie igitur contentio est praedestinationi contradicere, vel de praedestinatione dubitare. Eodem cap. num. 56. Quibus subiungit capite 23. num. 65. Ac per hoc praedestinationis hujus fidem, quae contra novos hereticos nova sollicitudine nunc defenditur, nunquam Ecclesia Christi non habuit. Haec non attendit Libelli scriptor; neque etiam legit, quae eodem Libro Augustinus tam asseveranter ait: Hoc scio, neminem contra istam praedestinationem, quam secundum Scripturas sanctas defendimus, nisi errando, disputare potuisse. cap. 19. num. 48. Hic aperte, vel inscitiae, vel malae fidei esse convincitur Auctor Libelli.**

Idem animadvertens, quam firma, & valida sit ad fidem praedestinationis, & gratiae stabilendam, probatio, quam Augustinus ab orationibus Ecclesiae desumit de dono perseverantiae cap. 23. num. 65. hanc conatur eludere, opposita ei Traditione. En ejus verba: (Pag. 63.) *Fallitur idem Sanctus, dum ait opinionem suam perpetuam esse fidem Ecclesiae, eo quod semper Ecclesia filiis, suis fidem,*

aliasque virtutes Christianas a Deo postularit. Neque enim, inquit, hujusmodi consequentis fidem Ecclesiae diducere debuit, aut probare eam semper, quod ipse docebat, tenuisse; Sed id ex Traditione demonstrandum erat.

Itaque aperte negat orationes Ecclesiae ad demonstrandam ejus fidem quicquam conferre. Alia fuit sententia Sedis Apostolicae in probatissimis Capitulis Epistolae sancti Coelestini ad Episcopos Galliae de praedestinatione, & gratia, adjunctis. Operae pretium est ipsa octavi Capituli verba hic exscribere: *Præter eas autem beatissimæ, & Apostolicæ Sedis irrevocabiles sanctiones, quibus nos, piissimi Patres, pestifere novitatis elatione dejecti, & bone voluntatis exordia, & incrementa probabilius studiorum, & in eis usque in finem perseverantiam, ad Christi gratiam referre docuerunt, obsecrationum quoque sacerdotum Sacramenta respiciamus, quae ab Apostolis tradita, in toto mundo, atque in omni Ecclesia Catholica uniformiter celebrantur, ut legem credendi lex statuat supplicandi.* (Apud Labb. Tom. 3. pag. 475.)

Si Scriptorem audias, consequentiae, quas Augustinus ab orationibus Ecclesiae ad probandam gratiam infert, procul petita sunt, & obscurae: attamen, si rem attendas, evidentes, ac necessarias esse comperies. Supponendum quippe, Ecclesiam sibi consciam esse, semperque fuisse, solius esse Dei dare, quod ab eo postulat, cum alioquin ei preces ad impetrandum nequaquam adhiberet. Quid ergo ab eo postulat, & quid nos cum illa postulamus? Nempe, ut infidelibus donetur, fides, ut idololatras ab impietatis suae liberentur erroribus, ut Judaeis ab impietatis suae liberentur erroribus, ut heretici Catholicae fidei perceptione respiciant, ut Schismatici spiritum reditorum caritatis accipiant, ut lapsi penitentiae remedium consequantur, ut denique Catechumenis ad regenerationis Sacramenta perductis, caelestis aula misericordiae referretur. Eodem Cap. sub finem.

Et haec quidem supplicationes ad hanc usque diem publice in tota Ecclesia catholica, die sancto Parasceves fiunt. Itaque patet Ecclesiae persuasum semper fuisse, Deum efficere, ut bonum velimus, quandoquidem, ut id in nobis efficiat, precatur; eandemque doctrinam toties solemniter proficitur, quoties in celebrandis divinis mysteriis Deum rogat, ut nostras etiam rebelles compellat propitius voluntates. Et ut nobis de multitudinis miserationibus ejus sperantibus, partem aliquam, & societatem cum sanctis suis, non estimator meriti, sed misericordiae largitor donare dignetur.

Neque vero haec preces propriae sunt Ecclesiae Latinae: siquidem ante annos plus mille sanctus Basilii magnus Caesariensis Episcopus ad altare hanc orationem toto pene Oriente usurpatam ad Deum fundebat: *Dona, Domine, virtutem, ac testamentum, malos, quos sumus, bonos facito, bonos in bonitate conserva. Omnia enim potes, & non est qui contradicat tibi; cum enim volueris, salvas, & nullus resistit voluntati tuae. Ex Epistola Petri Diaconi cap. 8. in Appendice ad tom. X. operum sancti Augustini pag. 148. Multum itaque hallucinatur, qui ait non hujusmodi consequentis, id est, ab Ecclesiae orationibus petitis, sed Traditione diducendum esse fidem; quasi vero publica totius Ecclesiae preces ad Traditionem non pertinent. Imo vero in his purissima, antiquissima, & universalior Ecclesiae Traditio conitat, qua fit, ut Gratia Christi, quovis tempore, perpetuum ab his quoque sacrorum ministris, qui eidem adversantur, ac derogant, testimonium habeat. Patet igitur, preces Ecclesiasticas potius esse partem Traditionis, atque Augustinum recte ex his*

his comprobare suam de gratia doctrinam, perpetuum esse fidem Ecclesiae: Sicut in his orationibus, inquit, ita, & in hac fide nata est, & crescit, & crevit Ecclesia. Lib. de dono persever. cap. 23. num. 63.

Non minus errat Auctor Libelli, cum inter erroneas Augustini, ad novam suam opinionem fulciendam, propositiones, hanc reponit. (Pag. 24.) *Deus vitam dans aeternam, propria solum dona sua coronat.*

Si verbis istis significat, Augustini doctrinam esse, quod Deus electis vitam aeternam largiendo nihil ad eorum meritum, sed ad sua tantum dona attendat, illum calumnietur. Id enim sanctus Doctor in suis libris tanquam fidei contrarium confutavit, & Concilium Tridentinum Sess. 6. Can. 32. damnavit. Non debuit Auctor ignorare, totam Augustini de gratia doctrinam huc tendere, ut intelligamus: Deum, dum coronat merita nostra, nihil aliud coronare nisi merita sua. . . . quia eadem merita, quibus corona redditur, non a nobis parata sunt pro nostra sufficientiam, sed a nobis facta pro gratiam. Epist. ad Sixum 194. cap. 5. num. 19. Hoc sensu docuit sanctus Augustinus, quod Deus, ubi vitam largitur aeternam, propria sua dona coronat; quae quidem doctrina passim in ejus libris occurrit, ex quibus in Capitula Epistolae sancti Coelestini subjuncta, ac demum in Sessionem sextam Synodi Tridentinae transfusa est.

Ibidem Augustini erroribus annumerat ejus dictum, quod *Deus vitam donando aeternam, reddit solum gratiam pro gratia. Quis credit hominem, qui Theologi sibi nomen assumit, ignorare potuisse, haec ultima verba, gratiam pro gratia, esse ex Evangelio Joannis; at Augustinum illa citando, ea solum merita, quae non sint dona Dei, exclusisse? Quae hac de re in ejus Libro de gratia, & lib. arbit. cap. 8. & 9. leguntur, sine ullo dubio Scripturae, Traditionis, ac doctrinae Concilii Tridentini consentanea sunt.*

Postea in eodem Libello haec verba Augustino affinguntur: *Deus reprobis suas gratias subtrahit, ut obedire cessent. Legantur Responsiones divi Prosperi ad Excerpta Genueuim; & statim patebit, Auctorem hanc calumniam a Semipelagianis mutuatum esse. Hi autem illius fruendae ansam sumperant ex Libro de dono perseverantiae cap. 22. num. 61. tametsi expresse confutetur eo ipso capite, cujus verba in pravum sensum detorquebant. Eo loco agit Augustinus de modo praedicandae praedestinationis. Observat autem id odioso fieri posse, cum quis, verbi gratia, diceret: Si qui obeditis, si praedestinati estis rejiciendi, subtrahuntur obediendi vires, ut obedire cessent. Haec sunt verba, quae Semipelagianorum calumniam locum derant, quam Auctor Libelli nequaquam suam fecisset, si quae sanctus Augustinus illico subiungit, attendisset: Hoc dicere, inquit, quid videtur aliud esse, quam maledicere, aut mala quodammodo prophettare? Ibidem.*

Eodem Capitulo idem sanctus Doctor proponit, qua ratione de justis non perseverantibus loquendum sit, cum de iis sermo incidit: *Si qui obedimus, ait, sed in regnum ejus, & gloriam praedestinati non sunt, temporales sunt, nec usque in finem in eadem obedientia permanent. Ibidem. Quam falso, & peperam hac in re accusetur Augustinus patet ex iis, quae eodem Libro habet: *Voluntate sua, inquit, quisque deserit Deum, ut merito deseratur a Deo. Quis hoc negaverit? Ac deinde: *Voluntate sua cadit, qui cadit, & voluntate Dei stat, qui stat. num. 12. num. 19.***

Nihil aequae Scriptoris ignorantiam, ac malam fidem arguit, quam quod ait, ut probet ab

Serry Tom. V.

Augustino in materia Praedestinationis novatum esse. (Pag. 20.) Patet, inquit, ex eo, quod rorunde ait, hanc sibi opinionem in discutiendo quodam Apostoli loco, revelatam fuisse.

Priorem Augustini de initio fidei sententiam, in qua errabat, cum perpetua ejus, & constanti doctrina de Gratia ad singulos actus bonos necessitate confundit Auctor Libelli. Divini auxilii necessitatem ad initium fidei non agnovit ante Episcopatum, ut ipsemet declarat in retractione libri, quem ei opponebant Semipelagiani. Id ipsum fatetur in Libro de praedestinatione Sanctorum, ubi post citatum Apostoli locum Prime ad Corinthios capite 4. versu 7. *Quid autem habes, quod non accepisti? Si autem, & accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti? Haec statim addit: Quo praecipuo testimonio etiam ipse convictus sum, cum similiter errarem, putans fidem, qua in Deum credimus, non esse donum Dei, sed a nobis esse in nobis. . . . Quem meum errorem nonnulla opuscula mea satis indicant ante Episcopatum meum scripta, in quibus est illud. . . . ubi est Expositio quarundam propositionum ex Epistola, quae est ad Romanos. Libro de Praedestinatione Sanctorum c. 3. num. 7.*

At certe in Libris, quos in Episcopatus sui exordio, ad Simplicianum Episcopum Mediolanensis Ecclesiae scripsit, nondum natam Pelagianorum haeresein, quam futuram non noverat, quasi praefocavit; praedicando gratiam, qua nos Deus liberat a malis erroribus, & moribus nostris, non praecedentibus bonis meritis nostris, faciens hoc secundum gratiam misericordiam suam. Quae sunt ejus verba, Libro de dono perseverantiae capite 20. num. 52. idque adhuc confirmat sequenti capite 21. ejusdem Libri.

Observandum autem, initio capitis terti Libri de praedestinatione Sanctorum, de quo supra tanquam ab Auctore peperam citato mentionem fecimus, unice agi de dono fidei. Et quidem eodem capite habentur haec verba: *Nondum diligenter quaesiveram, nec adhuc inveneram qualis sit electio gratiae. At non attendit, ad dissimulavit Auctor Libelli, illa ibidem ex Libro primo Retractionum afferri, quo in Libro capite 23. sanctus Augustinus retractat scriptum, cui titulus: Expositio quarundam propositionum ex Epistola, quae est ad Romanos, ante Episcopatum ejus in lucem editum, quando, uti diximus, divinum auxilium ad initium fidei necessarium esse non putabat. Patet itaque haec verba Augustini; Nondum diligenter quaesiveram, nec adhuc inveneram qualis sit electio gratiae, pertinere ad tempus, quod ejus Episcopatum praecessit; atque adeo Scriptorem ea in alienum profus sensum torquere, dum afferit, quod Augustinus, obijcentibus eum antea circa praedestinationem, & gratiam in alia sententia fuisse, responderit id accidisse, quia nondum invenerat qualis esset electio gratiae: cum e contrario certissimum sit sanctum Doctorem in quaestione de gratuita electione minime variasse, postquam semel a Deo plenam gratiae cognitionem habuit, hoc est, ab exordio sui Episcopatus.*

Neque vero ille peculiaris quidam revelatio, uti Scriptor contra verum ejus sensum commisit, sed assidua Scripturarum sacrarum meditatio, & lumine ipsiusmet gratiae adjunctus, divini auxilii ad initium fidei necessitatem agnovit: sic enim Deus veritatem quaerentibus manifestare solet; quo sensu dixit, sibi ad Simplicianum de variis circa gratiam quaestionibus scribenti, a Deo revelatum quid de divino adjutorio ad credendum necessario sentiendum esset; eamque loquendi formulam non semel adhibuit, ad significandum multa circa mysterium gratiae, scrutantibus Scripturas, a Deo revelari, ut videtur

P p p 2

dere est *Libro de Gratia, & libero arbitrio cap. 1. & 2.*

Sic deprehensa Auctoris Libelli ignorantia, & malitia, ibidem quoque pugnantia inter se loqui convincitur. Nam ubi suppositum sanctum Augustinum dixisse, sibi a Deo revelatum, quid de gratuita prædestinatione sentiendum sit, statim subiungit; (*Pag. 21.*) *sassum esse, primum se huius opinionis inventorem fuisse, atque propria eam industria excogitasse.*

Nusquam Concilium Araucanum secundum, neque Epistolam Hormisdæ ad Possessorem memorat: sentit quippe huius sanctæ Synodi Decretis, & responsione Hormisdæ ad consultationem dicti Episcopi, funditus everti systema suum, & quas Augustini partes in hac questione audeat appellare, re ipsa Ecclesiæ Catholicæ partes declarari. Quid vero ab eo expectes, qui veram Ecclesiæ Traditionem de Prædestinatione, & Gratia, ut præter titulum Libelli, expositurus, præcipua, maximeque momenti monumenta, quæ contra ipsum Augustinum causam adjuvant, supprimit?

Araucanæ Concilii Canones tota venerat Ecclesiæ: in iis præcipua doctrinæ catholicæ circa gratiam, & prædestinationem capita exhibentur: ad illos condendos Patres Araucanæ omnia pene verba ex variis Augustini Libris, præsertim, quos adversus Pelagianos fecit, mutuati sunt. Quis ergo non stomachetur, hanc ipsam sancti Augustini doctrinam, dissimulata tam solenni approbatione, novitatis accusari?

Non veretur tamen Auctor Libelli scribere, Augustinum, statim atque opinionem suam protulit, male tanquam novatorem audisse; eique palam obiectum, quod a Veterum sensu, & fide Ecclesiæ recederet: multa passim adversariorum maledicta in eum conjecta refert, nec improbat: quin etiam asserere ausus est, ejus doctrinæ a Catholicis contradicendum; at non alios citat, quam Monachos Adrumetinos, & Vitalem Presbyterum Cathaginensem. Contendit autem istos Monachos minime suspectos esse; quod quid est aliud quam eos ab errore abolvere?

Scripterat Abbas Valentinus sancto Augustino, quinque vel amplius fratres, ex data ad Sixtum Epistolam offensionem passos esse. In Responso (*epist. 215.*) autem ad Valentinum expresse ait Augustinus, se idcirco tres Monachos, qui ipsum sententiam rogaturi conveniant, aliquanto diutius tenuisse, ut instructiores ad vos redirent, adversus novos hereticos Pelagianos, in quorum errorem cadit, qui putat secundum aliqua merita humana dari gratiam Dei, que sola hominem liberat per Dominum nostrum Jesum Christum. De iisdem Monachis non alio sensu loquitur *Libro 2. Retractationum cap. 66.*

Subiungit Auctor, Vitalem familiarem Augustino amicum, ita ejus doctrinam turbatum fuisse, ut ad eum litteras dederit, quibus se non parum ea commotum esse significaret. Id tam incite non effutiret, si initium Epistolæ 217. sancti Augustini ad Vitalem legisset, ubi expresse notat, se publico rumore didicisse, quod eo loco refert: *Quomodo dicis, quod te audio dicere, inquit, . . . Vididistis quoque ibidem Augustinum a Vitale querere, quomodo diceret, ut recte credamus in Deum, & Evangelio consentiamus, non esse donum Dei, sed hoc nobis esse a nobis, id est, ex propria voluntate, quam nobis in nostro corde non operatus est ipse? Et ad hoc cum audieris, quid est ergo, quod ait Apostolus: Deus in vobis operatur, & velle, & perficere? Respondeas per legem suam, per Scripturas suas, Deum operari, ut velimus, quas vel legimus, vel audimus, sed eis consentire*

vel non consentire ita nostrum est, ut si velimus, fiat; si autem nolimus, nihil in nobis operationem Dei valere faciamus. En quales catholicos Augustino opponit Libelli Scriptor, quos constat esse, puros puros Semipelagianos.

Post tot, tantaque errata, turpiter adhuc labitur, dum toto opere non alios sancto Doctori adversarios opponit, quam Semipelagianos, quos tamen eo nomine minime designat. Primum in scenam producit Faustum Rejensem, Semipelagianorum antesignanum, cujus Opera a Gelasio Primo Summo Pontifice proscripserunt; deinde Gennadium Faulti, e jusque assecularum laudatorem; postea Cassianum Presbyterum Massiliensium ducem, Semipelagianæ hæreseos a sancto Prospero convictum; postremo quemdam Prosperum Tyronem, qui Augustinum hæresis Prædestinationis auctorem appellat. Nonne qui tales contra Augustinum testes producit, jure merito errorum suspectus habetur, quos sanctus Doctor suis scriptis confutavit, & suis Ecclesiæ decretis condemnavit?

Quidni consulebat sanctum Hieronymum? Audiisset doctissimum Patrem his verbis scribentem Augustino, quem jam cum fidei hostibus manus conferentem, ad plenam de eis victoriam reportandam hortabatur: *Epist. 195. Male virate, in orbe celebraris: Catholici te conditorem antique rursus fidei venerantur, atque suspiciunt; quod signum majoris glorie est, omnes heretici detestantur: & me pari prosequuntur odio: ut quos gladius nequeunt, voto interficiant.*

In has Hieronymi laudes suspicio adulationis cadere non potest. Si Scriptor hanc ejus legit Epistolam, vel ex illa agnoscere debuit castam, omnique labe puram esse doctrinam, quam ipse tam injuriose tractat.

Concedamus ei, etsi non sine aliqua ejus ignominia, Epistolam sancti Hormisdæ Pontificis, de qua, ut diximus, ne unum quidem verbum in Libello, illi notam non fuisse: at sancti Cælestini publicum, atque honorificentissimum de Augustino jam teris erepto testimonium haud ignoravit, quo ejus doctrina ab omni profus erroris suspitione libera declaratur: *Nec unquam hunc, inquit, sinistra suspitionis saltem rumor aspersit.*

Siquidem sanctus Doctor (*1. Cor. 2. v. 47. 2. Cor. 10. v. 4. & 5.*) gratiæ Christi adversarios, non in persuasibilibus humane sapientie verbis, ut ait Apostolus, sed armis spiritualibus, omnem altitudinem extolentem se adversus scientiam Dei destruere potentibus, oppugnavit. Scripturæ, & Traditioni semper innixus, ut omnipotentis Dei jus, atque imperium in cor hominis tuitus est, ita libertatem humani arbitrii intactam reliquit: hanc per peccatum debilitatam potentiore adjutorio indigere ostendit, non quod naturam destruat, sed fulciat, ac roborat: ex Scripturarum oraculis ita Dei peculiarem erga electos gratiam, ac benevolentiam statuit, ut erga alios, qui ejus beneficiis abutuntur, bonitatem, intra angustiores limites non coarctet. Hæc summa, & præcipua Christianæ doctrinæ capita passim in ejus libris leguntur; unde minime audiendus temerarius Scriptor, qui eum in questionibus de gratia adversus hereticos modum excessisse contendit: & nisi quis ea, quæ Adrianus Primus Summus Pontifex circa prædestinationem declaravit, aperte rejiciat, cedendum omnino Ecclesiæ judicis, & Libri Augustini ab ea summis sæpe laudibus commendati, debito honore recipiendi. Num semper ejus hostibus in memoriam revocanda fuissent Pontificum, cum veterum, tum recentiorum encomia, quibus doctrinam ejus extulerunt?

Ex-

Extat Adriani Primi definitio in Decreto a nobis anno 1697. edito, una cum aliorum summorum Pontificum excerptis, quibus pater Apostolicam Sedem, que de gratia, & prædestinatione docuit Augustinus, solemniter approbasse.

Certe Scriptorum Libelli non fugit Cælestini Epistola: ejus quippe non uno loco meminit; at pravo, & maligno profus consilio, ut ei scilicet, quantum potis est, auctoritatem detrahat. (*Pag. 3.*) Jam enim ab ipsa præfatione falsum ait, quod sanctus Pontifex Augustinum culpa liberavit; & in ipso opere, illum hac celebri ad Episcopos Galliarum epistola (*Pag. 94.*) damnasse potius, quam absoluisse contendit; quæ si tamen attente legatur, nihil magis a mente, ac verbis Cælestini alienum dici posse statim patebit.

Falso supponit, eundem sanctum Pontificem (*Pag. 76.*) de novis questionibus ab Augustino super gratia, & prædestinatione agitatis nihil sibi decernendum judicasse; illas non decisas reliquisse, atque etiam declarasse eas se neque probare velle, neque improbare: quare, inquit, de his hucusque in utramque partem disputare licet. Mirum sane, Auctorem in iis verbis, quæ Cælestino tribuit, & quæ mala fide exscribit, propria temeritatis condemnationem non vidisse. Si enim Cælestini sunt, ut ipse supponit, qui venit illi in mentem, doctrinam Augustini erroris accusare, de qua concedit, juxta eundem Pontificem, in utramque partem disputari posse? Propius ad veri normam loquens esset, si profundiores, & difficultiores quæstiones, uti in laudato Capitulo legitur, non esse continentendas dixisset.

Ex hoc Capitulo male intellecto perperam concludit, Cælestinum Papam sententiam divi Augustini non damnando, copiam scilicet viris eruditissimis sustinendi, atque etiam de ea inter se, sine ulla culpa, disputandi. Si hæc ita essent, verum, & falsum pari loco in Ecclesia haberetur. En ultima Capituli verba attente ponderanda: *Ad considerandum gratiam Dei, cujus operi, ac dignationi nihil penitus subtrahendum est, satis sufficere credimus quicquid, secundum prædictas regulas, Apostolicæ Sedis nos scripta docuerunt; ut profus non opinemur catholicum, quod apparuit præfixis sententiis esse contrarium.* En quomodo Capitulo Auctor gratiæ efficaciam simul, & dignationem commendat, non solum allens tenendum esse quicquid ex Romanorum Pontificum Epistolis, & Africanis Conciliis in unum collegit, sed catholicum non esse quod præfixis regulis contrarium deprehenditur: quodque notandum, his verbis collectionem absolvit, ut altius Lectorum mentibus impressa remaneret, ac velut summa doctrinæ præmissis decem Capitulis tradita haberentur.

Sane Capitula illa nihil aliud sunt, quam excerpta Epistolarum Innocentii Primi, & Zozimi, necnon Africanorum Conciliorum ab iisdem Pontificibus approbatorum. Id patet vel ex ipsa Præfatione, ubi expresse dicitur, quod cum nonnulli, de quibus ibi agit, in damnatis hæreticorum sensibus, seu pravitate, seu imperitia demorantes, nihilominus profiterentur tatummodo ea sequi, & probare, quæ Apostolica Sedes contra inimicos gratiæ, per ministerium Præfulum suorum, faneraret, & docuerat; necessarium idcirco fuerit diligenter inquirere, quid Rectores Romana Ecclesiæ de hæresi, quæ eorum temporibus exorta fuerat, judicasset, & contra nocentissimos liberi arbitrii defensores, quid de gratia Dei sentiendum esset, censuissent. Quanto quis diligentius prædicta Capitula legerit, eo plus ita patebit, esse aliquem, qui ex iis probare contendat, sententiam divi Augustini de prædestinatione,

ne, & gratia, inter opiniones non decisas reponeendam. Certe consentanea omnino sunt doctrinæ ab eo contra Pelagianos tradita: unde Hormisdas Possessorem monens, ut Libros sancti Doctoris consulat, si dicere velit quid Romana, hoc est, Catholica Ecclesiæ de gratia, & libero arbitrio sequatur, & asseveret, statim certa Capitula in scriiniis ecclesiasticis asserata memorat: quæ quidem non alia esse videntur, quam hæc ipsa Epistola sancti Cælestini ad Episcopos Galliarum, subijuncta.

Non debemus hic omittere, quam impudenter Auctor Libelli de locis Scripturæ sanctæ Augustino objectis loquens, ausus sit dicere, (*Pag. 62.*) *eos optime intellesos esse: ea quippe sensu, inquit, accipiebantur, quo accepti fuerant ab omnibus antiquis Patribus; id quod contra ipsum urgebant adversarii; & e contrario Augustinum eos in alienum sensum detorsisse; idque etiam dicendum de locis Scripturæ, quos pro se asserbat; atque ita cum utroque, sensu antiquæ Traditioni, ac perpetuæ fidei Ecclesiæ contrario, intellexisse.*

Qua fronte hac garrit, cum e contra Hormisdas Pontifex Possessori scripserit, necessaria non videri Capitula, de quibus supra, & quæ illi offerebat; quandoquidem, inquit, qui diligenter Apostoli dicta considerat, quid sequi debeat, evidenter cognoscat?

Postremum Capitulum Epistolæ Cælestini ad junctorum, in quo profundiores, ac difficultiores partes incurrentium quæstionum memorantur, Africanis Episcopis in Sardiniam a Trajano Vandalorum Rege Ariano relegatis, non erat ignotum; & tamen diserte ajunt, contra prædestinationem vero Sanctorum magis pervicaciter esse, aliquem, vel parare, vel habere conflictum; cum Apostolicæ prædicationi nullus audeat refragari. In Appendice Tom. X. operum sancti Augustini pag. 155.

Præclari Antistites, & fidei confessores, post præcipua prædestinationis, & gratiæ capita Synodali Epistola explicata, hæc statim adjungunt: *Quæstionem vero animarum, aut tacitam debemus relinquere, aut sine contentione tractare: quia sine expropagine veniant, sine nota singulis corporibus fiant: quod sanctorum Scripturarum auctoritas non manifeste pronuntiat, cum cautela debet inquiri; maxime quod sine fidei detrimento potest a fidelibus ignorari.* Quibus verbis videntur significare, profundiores, ac difficultiores quæstiones in dicto Capitulo notatas, ad quæstionem de origine animæ esse referendas.

Hi pro fide fortiter exilium tolerando, in seipsis, quid in cor hominis valeat divina gratia, ostendebant, cujus victricem potentiam in Epistola tam luculenter explicarunt. At nihilominus illos despicitui habet petulans Scriptor, putidamque in Confessores Christi, quos inter erat divus Fulgentius, calumniam procedit. Ait quippe, Augustini discipulos, quos non veretur fictionis insimulare, (*Pag. 303. 304.*) *doctrinæ Magistri nimium addictos, quosdam Antistites in insula Sardinia exules ad partes suas traxisse, eisque suasisse, ut Epistola Synodali declararent, de fide esse, Deum non nisi electos velle salvare.*

Post tam indigne acceptos fidei generosos defensores, sanctum Casarium Archiepiscopum Arelatensem adoritur, non alia de causa, quam quod ardentissimum se sancti Augustini patronum præstitit, atque ejus doctrinam in Concilio Araucanico Secundo, cui præfedit, conditis Canonibus confirmavit. (*Pag. 105.*) Ait itaque Casarii doctrina adeo turbatam fuisse Arelatensem Diocesim, ut contra eum Valentis Synodus coacta sit, in qua sine dubio damnatus fuisset, nisi Cyprianus Episcopus Tolonenis alique Antistites amici, sen-

sententiam ejus benigne explicasset. Ut fabula vanitas appareat, fat erit vitam sancti Casarii ab ejus discipulis scriptam consulere. (In sup. citata Appendice pag. 262.) Ibi narratur, quod nonnulli invidi doctrinam hominis Dei circa gratiam arrodere, atque erroris suspectam reddere incassum tentarunt: Quocirca plures Episcopi Valentiam convenerunt: cumque sanctus Archiepiscopus ob valentiam adesse non posset, multos illic singulari virtute præditos Antistes misit, quos in altero sanctus Cyprianus Tolonenfis Episcopus eminebat, qui prolatis Scripturæ sacræ, & sanctorum Patrum testimonio ostendit, neminem nisi præveniente gratia exitum viam salutis ingredi posse. Addunt iidem Historici, Bonifacium Summum Pontificem turbas illas, approbata Casarii doctrina, fessisse. Nam, inquit, & beata memoria Bonifacius Romanae Ecclesie Papa, eadem colluctatione comperta, calcata intentione jurgantium, prosecutionem sancti Casarii Apostolica auctoritate firmavit.

Sane, missa Sedi Apostolicæ a sancto Casario hujus controversie relatione, Bonifacius Papa suo Rescripto, ejus sententiam, tanquam sanctorum Patrum, præsertimque sancti Augustini doctrinam consonam, sua auctoritate firmavit. (In eadem Appendice pag. 161.) Cum de hac re, inquit Pontifex, multi Patres, & præ ceteris beate recordationis Augustinus Episcopus, sed, & Majores nostri Apostolica Sedis Antistes ita ratione probentur differuisse latissima, ut nulli ulterius deberet esse ambiguum, fidem quoque ipsam nobis venire ex gratia. . . . Quapropter affectu congruo salutantes, suscipiamus confessionem vestram consentaneam catholicis Patrum regulis approbamus.

Simili audacia sanctum Proferum calumniatur Scripserit Libelli, efficiens illum in sua ad Presbyteros Massilienses responsione, doctrinam Magistrum non defendisse, sed deseruisse; non vindicasse, sed potius condemnasse: quo quid falsius, & gratiæ studiosissimo defensori, qui præclari Magistri vestigia semper secutus est, injuriosius dici potuit? Unum restabat ad summam in Augustinum injuriam, errores scilicet Vvitelesi ei tribuere. Auctor Libelli (Pag. 115.) post exposita Hæresiarum istius doctrinam, quam ait horrendam, ac fidei Catholicæ contrariam apparuisse, perstricta fronte addit, Augustini doctrinam, in iis capitibus, quæ modo retulerat, plane consonam fuisse. (Pag. 114.) Atqui his Vvitelesi capitibus ab eo relatis pessundatur libertas arbitrii, veteresque omnes in sanctum Doctorem calumniæ renovantur. Et quidem Vvitelesius tam veerandum nomen sibi arrogare honori dicebat: at quis nesciat, illum, ceteroque posterioris ævi hæreticos, suis erroribus Pauli nomen similiter obtendere? Pergit itaque Auctor saluberrimam doctrinam a Romanis Pontificibus, totaque Ecclesia approbatam impiis, & damnatis dogmatibus mutare.

(Pag. 116.) Zuinglium una cum Lutero, & Calvino, doctrinam Augustini ultra justos limites extendisse ait; qua in re suam magis, ac magis imperitiam prodit. Constat enim Zuinglium fuisse purum putum Pelagianum. Itaque per errorem magistrum habet pro discipulis, qui mortuo Zuinglio, in controversiis de gratia Calvinum secuti sunt.

Illud vero valde indignum, atque intolerandum existimamus, quod eo consilio editus in lucem videatur Libellus, ut motæ jam pridem in Ecclesia turbæ, iterum excitentur, & in longum perennent. Id certe Auctori propositum fuit, cum ausus est scribere: (Pag. 126.) *Esti Jansenius Iprensis Episcopus nomen divi Augustini prætendit, & quam ei tribuebat doctrinam sexcentis ejus*

Librorum locis clavis, & apertis probaret, . . . præcipua ejus theorematum, tam in Galliis, & Hispaniis, quam in Italia condemnata sunt, nulla inquisitione facta an revera Augustini essent, necno. Quas vidimus solemniter datas doctrinæ sancti Doctoris ab Ecclesia universa, summisque Pontificibus approbationes, tanquam normam præ oculis habuit Clerus Gallicanus in exorta de Libro Jansenii controversia. Comitiorum nostrorum acta legantur, ex quibus patet, Episcopos, acceptis Innocentii X., & Alexandri VII. Constitutionibus, eorum judicio accedentes, expressis verbis Augustinianam doctrinam omni labe puram declarasse. Id constat ex deliberationum Cleri Gallicani, circa Constitutionem, ac Breve Innocentii Decimi, relatione, jussu generalium Comitiorum anni 1655. in lucem edita. Ut enim Clerus vanos prætextus, quibus nonnulli debitam Innocentianam Constitutionem, per Breve die 29. Septembris 1654. datum explicatæ, obedientiam detestabantur, penitus amputaret; hanc suam mentem tam clare, tamque luculenter aperuit, ut nullus de ejus erga sancti Augustini doctrinam studio, ac reverentia dubitandi locus superstit. Ipsamet actorum verba hic referre lubet: In presentium rerum statu Comitibus placuit, hocce caput, ad solatiura fidelium, qui doctrinam sancti Augustini merito venerantur, clavis explicandum esse. Hi scilicet venerunt, ne doctrina illa ex Constitutione Pontificia aliquid detrimentum patiatur, quem metum nonnulli eis incutere conantur; ac sperandum, subridens illos fideles, qui de hac re non ex se ipsis, sed tantum ex aliorum, quibus fidem adhibent, testimonio judicant, potius Cleri Gallicani, quam privatiorum quorumdam auctoritati concessuros; quorum privatiorum eruditionis, atque ingenii laus, totius Gallicane, imo universalis Ecclesie, Jansenii doctrinam aliam esse a doctrina Augustini declarantis, testimonio, nequaquam præferri debet.

Ad conservandam in ævum tam luculentum testimonii memoriam, & magis ac magis inculcandum Cleri Gallicani ea de re judicium, prior Formula ad Innocentianam Constitutionis receptionem, & subscriptionem condita fuit; cui deinde secunda adjuncta est, ad ejusdem Constitutionis, alteriusque Alexandri VII. subscriptionem procurandam. In bina autem illa Formula expresse habetur, damnatam Jansenii doctrinam, ab Augustino longe distare, quem ille perperam interpretatus est, & contra ejusdem Doctoris sensum.

Iisdem vestigiis Clerus insistens in Comitibus anni 1660. doctrinam Jansenii a doctrina sancti Augustini necessario distinguendam judicavit. Itaque memoratam utriusque Formulæ clausulam pendens, declaravit, post decreta fidei adjunctam fuisse, in modum pastoralis instructionis, quæ, juxta communem totius Ecclesie sensum, doctrinam Jansenii circa quinque propositiones, hæreticos damnari, Augustini vero approbati intelligeretur.

Comitia generalia anno 1700. habita celebris suæ Censuræ initium duxerunt a condemnatione quatuor propositionum, quibus nonnulli inquieti homines geminam Innocentii, & Alexandri Constitutionem minus honorifice tractabant; at in ipso Censuræ prologo monuerunt: nec interim obvisci par esse, doctrinam adversus Semipelagianos a sancto Augustino traditam, quam & Ecclesia Romana suam fecit, & Ecclesia Gallicana jam inde ab initio commendavit.

Patet itaque, Clerum Gallicanum errores Jansenii in materia quinque propositionum damnando, antiquam de gratia doctrinam, in Augustini libris recte explicatam, factam testam voluisse. Libelli Confarcinator, & qui nuper illum in lucem edidit, tam publica, tamque illustra Ecclesie,

clerice, Clerique Gallicani in sanctum Augustinum, quem semper ut Doctorem gratiæ coluit, reverentia, atque honoris monumenta, ignorare, aut dissimulare non debebant.

Nemo non videt, temerariis hominibus pacis, ac veritatis inimicis propositum esse, in defensores doctrinæ sancti Augustini suspensionem Jansenii commovere. Nos eam doctrinam, ut omnes sequantur, eo sollicitius advigilabimus; quo a pluribus oppugnari hostibus animadvertemus; idque juxta antiquum Cælestini monitum ad Episcopos Gallia: *Resistatur talibus, quos male credere videmus.* Hanc doctrinam constat aliam omnino esse a doctrina famosarum quinque propositionum. Ut autem qui res adeo diversas permittent, pudore suffundantur, ex una parte, quæ sanctus Ecclesie Doctor Augustinus de gratia docuit, sancte retineri oportet; ex altera vero sincere, ac simpliciter obediendum Constitutionibus Innocentii X., & Alexandri VII. in universa Ecclesia, præsertim Gallicana, concurrente Regia potestate, acceptis.

In nostra speciarum Diocesi, prout in cæteris hujus Regni, cum debita reverentia, & submissione acceptæ fuerunt. Jam a primis annis Episcopatus nostri, duos periculosos Libellos, alterum inscriptum: *Pietatis christiane speculum*; alterum: *Continuatio ejusdem speculi*; errores, quinque propositionum Jansenianarum renovantes, debita censura notavimus: ex quo tempore non parvum nobis fuit solatium, prius contentionum turbas in nostra Diocesi conticuisse. Conservandæ huic paci, quæ felicit, laus sit Deo, nostra Diocesis gaudet, magis, ac magis, pro viribus nostris, Regiæ etiam voluntati duobus Edictis in Consilio status die 23. Octobris 1688., & quinta Martii proxime elapsi latius notificata, morem geremus; atque ad tam optatum finem consequendum, nequaquam tolerabimus importunos, ac malevolos homines, qui viris bonis, doctisque, & Ecclesiasticæ rei studiis vagam, & invidiosam Jansenii accusationem inserunt, eo quoque nomine, quod morum corruptelas acriter insciscuntur; cum nos pro candore, & equitate Episcopalis Ordinis neminem pro suspecto habituri simus, nisi cum, qui aut Constitutionibus Apostolicis derogat, aut aliquam ex damnatis propositionibus tuatur: verba sunt Comitiorum generalium anni 1700. magis hanc conservandæ paci Ecclesiasticæ normam nobis præscribentium.

Qui insautum hunc Libellum tot erroribus plenum in lucem emisit, forte existimavit neminem fore, qui ei aperte obstitere; atque ita simplices, ac minus harum questionum peritos fideles in fraudem inductos, constantem, atque immutabilem Ecclesie de gratiæ, & prædestinationis fidem, quam sanctus Augustinus contra Pelagium, ejusque hæreticos egregie defendit, paulatim in dubium revocatos: at insolentem ejus auidiam impune abire non decet.

HIS DE CAUSSIIS, post invocatum sanctum Dei nomen, damnavimus, ac damnamus sanctum inscriptum: *Vera Ecclesia Traditio de Prædestinatione, & Gratia*, tanquam continentem doctrinam falsam, temerariam, scandalosam, divo Augustino, aliisque sanctis Gratia Defensoribus injuriosam, evertendæ Traditioni aptam; & Vvite-

lesii, Lutheri, aliorumque similium hæreticorum impiis dogmatibus faventem; in principis errorum, & in consequentis periculosissimum: ejusque lectionem vobis, cæterisque hujus Diocesis fidelibus interdiximus, sub penis de jure latis.

Antequam hoc nostrum Decretum abolvamus, nostri muneris esse credimus hortari vos, fidei depositum religiose servare, (Epist. S. Jude) *deprecans supercertari semel tradite sanctis fidei: cœlestem Scripturarum thesaurum a sacro Traditionis canali nequaquam separantes, sed sanctos Patres Traditionis testes, ac sequestratos, debito semper honore prosequentes.* Quanto aliqui auctoritatem sancti Augustini minuere conantur, tanto magis aditendum, ut dignitatis gradus ipsi tot laboribus partus, & quovis tempore ab Ecclesia assertus, conservetur. Meminisse oportet, eum tanquam humilem magni Pauli discipulum, e divinis Magistris scriptis ea hausisse, quæ in præclaris ejus operibus cum tanto fructu legantur.

In Decreto nostro anni 1697. monuimus, ab iis omnino cavendum, qui a doctrina sancti Augustini aperto Marte oppugnanda pudore deterriti, oblique eam adoriuntur, antecessorum Patrum sensibus contrariam asserentes. Qui sic Patribus Patres opponunt, Traditionem, atque Ecclesie unitatem evertunt. Semipelagiani hoc prætextu errores suos defendebant, quem sanctus Augustinus vanum esse vel hac una ratione ostendit, quod cum omnes, jam ab ortu christiænæ Religionis, una secum, totaque Ecclesia catholica, eandem ad Deum orationes funderent, eadem quoque de gratiæ, ejusque necessitate sentire dicendi essent.

Quamvis multa veterum Patrum scripta interiorint, ex iis, quæ super sunt, evidenter patet, eos necessitatem, ac vim divini auxilii agnovisse. Quid de hoc Basilius magnus, imo tota Orientalis Ecclesia senserit, jam supra notavimus. Non minus clara est sancti Ambrosii sententia ex ejus in Evangelium Lucæ Commentariis, ubi de Samaritanis loquens, qui Christum, quia facies ejus erat euntis in Jerusalem, non receperunt, ait, (Lib. 7. in Lucam) *quod si voluisset, ex indotatis eos devotos fecisset: Subiungens postea, quod Deus, quos dignatur, vocat, & quem vult religiosum facit.*

Sanctus Augustinus quosdam alios Ambrosii, itemque Cypriani, ac Gregorii Nazianzeni locos attulit, hujus doctrinæ principia continentes, quæ postea, hæreticos exorta occasione, fufus, ac diligentius tractata sunt. Quanto illa attentiori meditatione ruminabitur, eo magis in vobis divini gratiæ mysterii intelligentia simul, & amor augetur. Oramus Auctorem gratiæ, ut illum in corda vestra diffundat, & mentes vestras novo semper lumine illustret, ut magis, ac magis sciat, (Epist. 1. v. 18. 19.) *quæ sit supereminens magnitudo virtutis ejus in nos, qui credimus, secundum operationem potentie virtutis ejus.*

Mandamus, ut hoc nostrum Decretum, statim atque publicatum fuerit, in primo Theologicæ Facultatis hujus Urbis congressu legatur, & in publicas ejus tabulas referatur; necnon Promotoris nostri cura per Diocesim nostram distribuatur. Datum Remis in Palatio nostro Archiepiscopali, sub sigillo nostræ Camera, & sub nostro, & Amanuensis nostri chirographo, die 15. Octobris anno 1703.

CAROLUS MAURITIUS
Archiepiscopus, Dux Remensis.

Et infra, Jussu Illustrissimi Domini
De Martigni.